

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.04.1960, sp. zn. 4 Cz 30/60, ECLI:CZ:NS:1960:4.CZ.30.1960.1

Číslo: 48/1960

Právní věta: K otázce promlčení nároků ve věcech mank.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 28.04.1960

Spisová značka: 4 Cz 30/60

Číslo rozhodnutí: 48

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách

Předpisy: 141/1950 Sb. § 89

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 48/1960 sb. rozh.

K otázce promlčení nároků ve věcech mank.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 28. dubna 1960, 4 Cz 30/60.)

Žalující národní podnik se domáhal toho, aby žalovaní byli uznáni povinnými zaplatit částku 98 832,87 Kčs z toho důvodu, že jako vedoucí odpovědní pracovníci žalobce zanedbáním svých služebních povinností, tj. zejména neprováděním kontroly a pravidelných inventur, zavinili, že na prodejně žalobce vzniklo v době od 1. 6. 1953 do 6. 3. 1954 manko v částce 107 962,85 Kčs. Žalovaní mimo jiné vznesli námitku, že zažalovaný nárok je promlčen.

Lidový soud civilní v Praze vyslovil povinnost žalovaných k zaplacení částky 56 186,48 Kčs s přísl.

Krajský soud v Praze změnil rozsudek soudu první stolice, pokud jím bylo žalobě vyhověno, a to tak, že žalobu zamítl a napadený rozsudek ve výroku, jímž byla žaloba zamítnuta, potvrdil. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobce zrušil pracovní poměr se žalovanými 15. června 1954 z důvodů, které jsou řešeny v předmětném sporu, takže již v tento den věděl, že vznikla škoda a kdo ji způsobil; od toho okamžiku začala také běžet promlčecí lhůta podle § 89 obč. zák.

Nejvyšší soud vyslovil ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Základní otázkou, kterou je třeba při řešení dané věci se zabývat, je, kdy začíná běžet promlčecí lhůta v těch případech, kde jde o uplatnění regresních nároků. Podle ustanovení § 89 obč. zák. začíná běh promlčecí lhůty tím okamžikem, jakmile mohlo být právo poprvé vykonáno. Právo mohlo být poprvé vykonáno tehdy, kdy žalobce nabyt vědomosti o škodě a osobě škůdce tak, aby mohl žalobu řádně odůvodnit, nejen co do osoby škůdce, nýbrž i co do druhu a rozsahu vzešlé škody. Nestačí tedy vědomost, že byla způsobena škoda a kdo takovou škodu způsobil.

Opačný výklad totiž, že stačí znalost osoby škůdce, by ve svých důsledcích vedl k tomu, že by byly podávány žaloby bez dostatečného podkladu, při jejichž podání by byl žalobce nucen počítat s tím, že mu teprve výsledek dokazování poskytne potřebný podklad k úpravě žaloby, co do rozsahu uplatněného nároku, popřípadě, že byl nucen žalobu vzít zpět. To by vedlo k tomu, že by docházelo k zbytečnému podávání žalob.

Z toho vyplývá, že běh promlčecí doby v případě uplatňování regresních nároků je třeba určit zásadně tím okamžikem, kdy otázka odpovědnosti zaměstnance je zjištěna, to znamená, kdy je pravomocně rozhodnuto o povinnosti k náhradě škody.

Tento stav nastane tehdy, když ve sporu proti hmotně odpovědné osobě bylo pravomocně rozhodnuto jak o existenci nároku, tak i o rozsahu nároku na náhradu škody proti této osobě. Jen při tomto stanovisku lze zajistit, aby nebyla vydávána rozhodnutí, která by si navzájem odporovala.

Pokud krajský soud při rozhodování o odvolání účastníků vycházel z jiného názoru, porušil tím zákon v ustanovení § 89 obč. zák. v souvislosti s ustanovením § 21 obč. zák.